

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV

Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
comitet de redacție.

Alelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA

1838

GILBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513

Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 600
Anunțuri și reclame după tarif

Nr. 77 Inreg. Trib. Brașov S. H. No. G. II. 71/942

4 Octombrie 1942

Anul 105

Colonia Bod

de I. Bozdog

Am vrea să subliniem cuvântul „colonie” nu pentru semnificația lui etimologică, ci pentru intenținea cu care s'a întemeiat pe vremuri acea colonie.

Sfârșitul veacului trecut și începutul celui prezent s'a caracterizat printr'o sistematică și bineîndrumată politică de desnaționalizare a elementelor minoritare

În timp ce pământul și bogățiile țării românești adăposteau și hrăneau întreaga populație imigrată din Transilvania, fără a se face cuiva nici cea mai mică îngrădire de libertate personală și de îmbogățire, aici, acasă, unde elementul românesc forma mase compacte, se căuta slăbirea lui prin mijloace ingenioase și foarte variate.

Se făcea aceasta mai cu succes prin colonizări și prin industrializări.

Desvoltarea industriei este o necesitate a oricărei economii de stat, deci crearea ei nu poate fi decât lăudată de orice om de bine. Întreprinderile industriale mari și mici sunt în prilej de câștig și ocazie de muncă pentru sute de familii. Scopul urmărit însă pe acele vremuri și de către acei întemeietori a fost cu totul de altă natură. El n'a izvorât din dragostea pentru populația țării, fără deosebire de origine etnică, ci, urmarea tocmai privilegierea unei minorități și slăbirea majorității etnice într'un ținut oarecare.

Jurul orașelor ardeleni în curând s'a resimțit de mulțimea de ateliere și fabrici, căci au fost aduși sute și mii de „specialiști”, care în curând majorară și schimbă fizionomia numerică și etnică a satelor, înglobându-le în cele mai multe cazuri orașelor apropiate pentru mai multă siguranță de dominare și asimilare. Unde elementul etnic străin trebuia îmbucătățit apărea o fabrică, o mare industrie. Muncitorii specialiști și chiar salahori, erau aduși și formau o colonie, care cu timpul trebuia să devină centrul de măcinare a întregului jur.

Vremurile s'au schimbat, dar, nu și nărauurile. Tot în baza unei tradiții milenare munca de civilizare a coloniei continuă și azi în cele rămase aici. La colonia Bod fabrica întreține o școală primară cu trei secții.

Secția germană cu 20 de elevi funcționează autonom. Secția maghiară are 30 elevi, cu o învățătoare, iar până mai ieri avea două.

Secția românească are 50 elevi din colonie, la care se mai adaugă 20 elevi, copiii funcționarilor dela gară și postul de Radio și avem 70 elevi într'o singură sală, neîncăpătoare și un singur învățător. Oricâtă silință va depune și învățătorul și copiii, puțin vor avansa peste azbuche.

Mai funcționează acolo și o grădi-

Unitatea Ardealului românesc

de Dr. N. Căliman

Există o lege a tuturor ființelor vii dela care nu este abatere. Când un dușman reușește să se furișeze într'un organism sănătos și viguros, cu putere de viață, — pe ori și ce cale ar intra el, și în ori și ce parte a organismului s'ar așeza, — îndată reacționează toate părțilele din organism. Cele mai îndepărtate, ca și cele mai neînsemnate, se aruncă asupra dușmanului, participând la luptă toate, fără nicio considerare la antagonismele ce există între diferitele grupuri de celule din organism. Unicul scop al tuturor din momentul în care dușmanul a încălcat granițele este: victoria, nimicirea dușmanului și recăștigarea sănătății și a acțiunii, nestingerite de dușman.

Așa ne învață această lege a firii. Așa se întâmplă în viața tuturor viețitorilor sănătoși.

Această lege putea fi citită în gândurile, în vorbele, în privirile, în aplauzele celor care participau dumineca trecută la adunarea generală a „Astrei” din Sibiu.

În adunările generale ale „Astrei”, dela începutul ei, se aduna totdeauna ce avea Ardealul mai bun și mai ales. Ele erau adevărate adunări ale Ardealului românesc. În ele își spunea el gândurile și dorințele, în ele își plângea suferințele, în aceste adunări se plămădea viitorul și se trăiau bucuriile nădejdelor.

niță de copii. Maestră este o străină, bona, străină și ea iar caracterul grădiniții e românesc. Creden că a sosit timpul ca nenorocita colonie românească să aibă și ea dreptul la săli și puteri didactice corespunzătoare.

Dacă interesele materiale ale întreprinderii n'ar permite susținerea unei școli cu mai mulți învățători români, să intervină autoritatea de stat pentru prestigiul românesc și să nu lase copilașii noștri pradă și analfabetismului și înstrăinării.

Oricât ar fi de bună acea bonă străină, rudele ei au trecut granița, iar rostul rudelor rămase aici îl cunoaștem care este. Nu ne trebuie nimic străin, dar nu putem lăsa ce este al nostru.

Sperăm că glasul nostru nu va fi al celui ce strigă 'n pustie.

Au venit apoi timpuri când și în adunările generale ale „Astrei” se puneau la cale cancanuri, se sbiera pentru oameni sau contra oamenilor, se făceau critici neîndreptățite și se împărțeau oamenii pe grupări și grupulețe. Oamenii nu se mai puteau aduna în liniște nici în aceste adunări, binecuvântate prin atâtea gânduri bune și sfințite de o muncă atât de bogată în înfăptuiri mari.

Era neliniștea timpului. Ardealul românesc nu mai reprezenta unitatea de gând și acțiune de care s'au sărămat atâtea lovituri puternice ale unui trecut vitreg.

Astăzi acest Ardeal este schimbat. A deșteptat toate grijile, a trezit la realitate toate neprevederile și a pus în mișcare vrerile celor mari, ca și ale celor mici. A putut crea din nou un Ardeal cu o unitate sufletească cum n'a avut-o el mai desăvârșită nici odată. Ardealul întreg, dela vlădică până la cel mai umil, freamătă azi de un singur gând, de o singură dorință.

De acest lucru ne putem convinge zilnic. Ne-am putut convinge și în adunarea generală a „Astrei” dela Sibiu.

Unitatea Ardealului este din nou restabilă.

Citiți cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei”

Destinul veghiază

de A. A. Mureșianu

Taina istoriei de două mii de ani a poporului românesc este tocmai această trăinicie cu adevărat romană care l-a făcut să înfrunte toate primejdiile, să facă față tuturor marilor năvăliri ale puhoaielor asiatice, să scape teafăr din marea de Slavi de care era înconjurat și să-și păstreze până astăzi unitatea și coeziunea lui etnică și geografică, formând cel mai numeros și puternic popor între Carpați și Marea Egee.

În această putere de rezistență a poporului românesc, în decursul evo-

Continuare în pagina 3-a

Folclorul
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

Timoteiu Cipariu, gazetar

de Șt. Manculea

— Sfârșit —

Iar motivele din care ne-am îndemnat a lua din nou firul întrerupt de vreo câțiva ani, nu sunt altele decât tot cele ce le aveam la prima oară, când dedeam drumul acestei foisoare, dar încă și mai înainte, când încă aveam numai în proiect edițiunea ei la 1847.

Și aceste motive sunt: interesele cele mari ce au pentru toate națiunile

care vin la cunoștința de sine: limba și istoria națională.

Numai popoarele care încă nu au ajuns la acel grad de maturitate se mai află în letargia și nepăsarea idiotică, cătră aceste două mari interese de viață pentru ori care popor, — sau dacă iarăși a scăpătat în — letargie.

Erau timpuri când și Românul dacic devenise nesimțitor cătră aceste

INSTANTANE

Ochii văd, inima cere

Era caserită la poștă. O vedeam aproape în fiecare zi când mergea la birou dimineața, căcând grăbită cu pasul ei mărunț, cu trăsătura de durere și sarcasm în colțurile gurii, caracteristică coșoșilor. Era îmbrăcată simplu și curat. Fața ei palidă, bolnăvicioasă, cu gura mare, cu buze vineții o arăta mult mai bătrână decât trebuie să fi fost. Cooșă din piept și din spate, deși nu exagerat de mare, o făcea să gâfăie de câte ori iușea pasul, și-l iușea adeseori ca să nu întârzie dela oficiu. Pe stradă mergea pururi cu ochii plecoți. Ființa aceasta desmoștenită de soartă știa că nu are să culeagă niciun bine din lume, dela oameni, decât poate mila lor și batjocura copiiilor de stradă. Și totuși singurii ce-l avea frumoși această biată femeie erau ochii, ochi negri, blânzi, cu luciul adânc ca luciul catifelei. Când îi ridica o clipă spre tine, cu privirea ei de animal bătut, îți răscoleau tot lăuntru suflului.

Intr'o zi un individ, din're cei care razimă pereții cafenelelor, când trecu pe lângă el, o privi lung și zise: „Ești frumoasă, domnișoară”. Fata roși până la albul ochilor. O clipă i se păru că se învârte lumea cu ea, picioarele i se împleteciră, gata să cadă.

Dar n'a răspuns nimic, nici nu l-a privit. A doua zi o acostă din nou cu aceleași cuvinte și-o petrecu dela distanță până la birou. Ea îl simți și când întră pe poartă întoarse capul spre el. În ziua următoare întâlnind-o dimineața era aproape să n'o mai cunosc. Purta o haină moșernă. Buzele nu-i mai erau vinete ca până atunci, un rouge obraznic, strigător, le colorase iar obraji erau împropătați cu pudră. Cooșă din piept o ascundea discret un volanaș de mătase, pe cea din spate odihnea o blană de vulpe. Și ochii priveau altcum, mai îndrăzneți. Ce ușor crede inima, Doamne! Acasă, în fața oglinzii, de zeci și de sute de ori la zi își va fi dat asigurarea sie-și că e într'adevăr frumoasă, că poate fi iubită de un om — și cu câtă patimă nebună trebuie să fi iubit ea. O vedeam acum adeseori cu tipul...

Intr'o zi am citit în ziare că funcționara cutare dela poștă a defraudat. Nu m'a cuprins mirarea, numai mila, dar o milă adâncă, dureroasă. Derbedeul care îi sucise copul, pentru ca să-i stoarcă ultima para, făcând-o să se întindă chiar și la bani străini, umbra nepăsător pe stradă căutându-și, de sigur, alte victime în vreme ce nenorocita fată ispășea o vină ce prea puțin era a ei.

Ecat. Pitiș.

CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

LUCIAN VALEA: *Intoarcerea lângă pământ*. Brașov. 1942.

Am mai scris în aceste Cronici despre talentatul poet năsăudean Lucian Valea și iată-ne, la interval numai de un an dela *Mătani* pentru fata ardeleană, cu un nou volum de versuri.

Intoarcerea lângă pământ e un titlu fericit ales și el exprimă legătura puternică a poetului de plaiurile natale.

De tot tânăr, încă nescăpat de pe băncile școlii, d-l Lucian Valea este totuși un poet cu o experiență literară care reține atenția.

Iată cu câtă siguranță își arată încrederea în cântecul lui:

CARTEA

Am zidit la ea ca 'ntr'o cetate
Zi de zi, să-i crească împlinirea.
Și de-ascult, aud în vers cum bate
Inima, tânjind nemărginirea.

.....
E un hrisov pe care-l scriu cu sânge,
Mărturie dreaptă pentru mâne.
Ce-i dacă visarea mi s'o frânge?
Grațu-mi dârz prin dânsa va rămâne.

Intr'adevăr, autorul are un graiu dârz pentru pământul înstrăinat al Ardealului, ca un al doilea Octavian Goga.

O poezie originală, cu accente puternice, în care ecourile sociale, sunt bine prinse ca în acest autentic *Autoportret*:

Eu sunt plămada a sute de țărani
Ce mi-au turnat vieța lor în sânge;
Veninul ei mă arde și mă strânge
Și mă înalță falnic peste ani.

.....
In mine duc nădejile și ura
Incrâncenate 'n marile furtuni.
Duc chipul negrăitelor minuni
Să le încheg în vorbe noi făptura.

.....
Și de mă cat în vreme, mă aud.
Mă văd în faptă, una cu cuvântul.
Plecat pe plug, arând din greu pământul
Lăsat din moși strămoși la Năsăud.

D-l Lucian Valea reinvie o tradiție pe nedrept uitată: glorificarea vieții dela țară. Un aer de robustețe și de optimism este prezent pretutindeni:

Prin mine veacuri trec spre nesfârșit
Și vremea forme ia din pumnii mei.
Ciolesc din veșnicie zări de mit
Cum aș tăia în cremene ori stei.

Cu asemenea mijloace de expresie, tânărului poet i se deschid toate căile unei bogate cariere lirice.

Ciobanul sau *Străbunul* sunt demne de cei mai talentați poeți tradiționaliști.

Mai puțin conturate sunt poeziile din ciclul *Pentru fata din baladă*, chiar și acele în ritm poporan dar ele nu sunt mai puțin interesante pentru atitudinea poetului despre lume și vieță.

Despre ciclul *Carnet de spital* am avut ocazia să vorbim altădată și vom sublinia și acum rarele calități melodice din *Salonul, Cântec și Sora*.

Ciclul *Destin* cuprinde toate neliiniștile unei tinereți în căutarea unor țeluri înalte.

Problemele cele mai grave sunt rezolvate printr'un chiot sau o uitare voluntară. Pe poet nu-l clatină ușor nedreptățile vremii sale. Și e bine așa.

E atâta prospețime în fiecare vers al acestui ciclu încât nu știi de unde ai putea alege un rând caracteristic.

Ultimul ciclu, dela care a fost împrumutat și titlul volumului, stă mărturie despre crezul d-lui Lucian Valea într'o Românie întreagă și fericită.

Discipol strălucit al lui Octavian Goga, din a cărui poezie reține nu numai vigoarea conținutului dar și frumusețea formei, cântărețul *Intoarcerii la pământ* se arată un rapsod în toată puterea cuvântului.

O strofă din *Scrisoare*, datată în luna August 1941, ne va lămuri asupra virtuților de care am vorbit până acum:

Ș'am rămas pe drum în lume
Numa 'n țundră și mîntean
Frate bun, amu-i un an
De când țara-i fără nume.

Și pentru că nu putem încheia mai bine o cronică despre acest răsărit Prăslea al muzelor noastre decât cu un citat în care să se întâlnească toate calitățile de care a dat dovadă, să transcriem tinerescul *Hai, visule*:

Iar au prius să cânte fagii
Frunza să și-o legene.
Visule culege-ne
Anii surupați, paragini.

Câte doruri gem în noi?
Câți străbuni scrâșnesc în sânge?
Someșul auzi cum plânge?
Visule ne-alungă ploii.

Care hoț de drumul mare
Și nădejdea vrea să-ți fure?
Cin' te blastămă pădure,
De te 'ncrânceni în uitare?

Care toamnă, care zare
Ni se scaldă 'n suflet, ud?
Numai gemete se-ud
Cum se împlântă la hotare.

Culegeri de strigături

Sunt sărac dar trăiesc bine
Cu trei mândre lângă mine
Trei aici, zece 'n cetate
Dracu le mai știe toate.

Vreo cinci mi s'au lăudat
Că au poale de bumbac
Și când le-am văzut la joc
Nu aveau poale de loc.

Tu mireasă, după tine
N'am văzut să plângă nime,
Dar după bărbatul tău
La fete le pare rău.

Nu mai e ca și odată
Șapte feciori la o fată,
Lumea e plină de dor,
Zece fete la fecior.

Măi bărbate, dragul meu
Nu mai pot de dorul tău,
Vinde-mi boii din tânjeală
Și-mi cumpără ru'neală.

Bărbățul a oftat,
A oftat și-a cumpărat
Două bice de curele,
Din „drac” să facă muieră.

De când beau vin cu paharu
M-am vândut boii și caru
Acum beau și cu sticlă
Să-mi beau caii și căruța.

Sergent Viorel Gh. Tudora

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Nu ne strigă glas de pușcă,
Stele pică 'n sacul serii
Și se 'ntartă Grănicerii.
Plugul, brazda n'o mai mușcă.

Și nici luna, nu-i ca luna.
Când răsare, parcă-i sloi.
Visule, pe amândoi
Cad tristeți cum îi aluna.

Cine bate 'n crucea porții
Nu te teme, nu te teme:
S'au sculat să ne blesteme,
Din rugina vremii, morții.

Știind să îmbine în mod atât de fericit neliiniștele vremii sale cu acelea ale unui poet atent la ispitele armoniei limbii materne, d-l Lucian Valea trebuie urmărit de aproape și cu toată convingerea că poezia sa și credința sa vor fi încurând izbânditoare.

două interese, când limbile barbare intraseră până și la altarul conștiinței religioase, și Românul impilat până și în pietatea sa, nice în orele de închinăciune nu se mai putea ruga decât în limbă străină.

Dar acele timpuri au trecut pentru capul națiunii române. Ele au mai rămas numai pentru puține membre putrede individuale, care au căzut și astăzi sunt mai rare, decât altă dată.

Încă și la noi deșteptarea și venirea în ori s'a întâmplat numai pe încet, ca și aiurea. Ceața ce întuneca vederea limpede, ținu un period lung. Clarificarea se făcu cu multă [a]nevoie, și în unele respecte încă nice până astăzi nu se face deplin.

În istorie ca și în filologie.

Istoria noastră se începu cu legende și balade încântătoare și însuflețitoare. Urmează *cronicarii*, interesați în istoria națională specială, fără multă valoare în ceea ce atinge întregul națiunii.

După toate nevoințele ce și-au dat până acum toți istoricii noștri, încă și mai noi, ca să ne dea o istorie *critică* și *documentată* națională, tot nu au putut reuși.

Material mult s'a adunat până acum, dar mult este încă de adunat.

Încă nice monografiile bine lucrate nu avem, decât prea puține.

Și până ce materialul nu va fi adunat istoria noastră nu poate să fie decât plină de lacune și defectuoasă.

Și până ce o *critică națională*, severă și nepărtinitoare nu va predomina în conștiința istoricilor noștri, istoria noastră va fi numai fabule, de mai puțin preț istoric chiar și decât legendele și baladele naționale.

Arhivul nostru nu a promis nice mai înainte, nice acum nu promite, dar nice nu poate să promită cu respect la istorie — decât material — nou sau rar sau mai puțin cunoscut.

Mult dacă ne vom ocupa din când în când și cu cenzurarea de opere istorice, ca și cu cenzurarea de alte opere

literare, încât s'ar referi mare parte la istorie și filologie.

Încât pentru filologie. Ideile și principiile noastre sunt cunoscute și din Arhivul de mai înainte, precum și din alte opere filologice, încât nu aflăm nevoia de a le mai expune din nou și cu această ocaziune.

Ele sunt tot acelea și ne pare mult rău, că suntem constrânși uneori a contrazice ideilor și părerilor multor bărbați, pe care de altminterlea îi stimăm și-i respectăm.

Contrazicerile noastre însă sunt numai *obiective*, și nimica nu ne supără și ne-a supărat mai tare, decât când contrazicerile noastre au fost luate în nume de rău și întâmpinate cu atacuri personale.

Esté știut că atacurile personale sunt argumentele cele mai de nimica în lume, ca și injuriile, — și sunt totdeauna numai semne invederate, că a ajuns mucul la deget, și s'a fript de căută să injure, neavând cu ce se mai apăra. În filologie încă a curs deștep-

tarea cliar ca și în istorie, foarte încetinel și cu multe aberațiuni.

Erau timpuri când a se ocupa cu filologia se credea de mulți, că tot atâta însemnează că a se ocupa cu *secături* și a pierde timpul scump cu ocupațiuni pedantice.

Ales în timpuri de *politică înaltă*, filologia era într'un dispreț, cât unii fugeau și de locurile unde se țineau adunări filologice, cât și-ar fi ținut de mare injurie, dacă i-ai fi cât de puțin suspionat, că se ocupă cu filologia, și cât că erau de convingerea, că un filolog nice nu are cuvânt a se mesoteca decât puțin în alte chestiuni — ales politice.

Laudă însă Domnului că aceste timpuri au trecut, și filologia și-a recâștigat dreptul și poziția ce i se cuvine.

Acum nu numai persoane, dar și societăți se ocupă cu filologia. Și mulți care nice nu visau sau chiar se scandalizau de filologie, acum cu suflet, cu trup au trecut în castele filologice.

Nu e de mirare. Tempora mutan-

Constantin Meissner

de Dr. Ion I. Pogana

La o vârstă de nonagenar ilustru, s'a stins din viață Constantin Meissner supraviețuitorul singuratic dintre întemeietorii societății „Junimea“ din Iași.

De mai mulți ani, numele îi fusese învăluit de tăcere. Trăia la Iași și București, purtându-și cu greu amărăciunea pierderii tovarășei sale de viață, decedată acum trei ani.

Nimeni aproape nu știa că printre noi mai întârzie încă un rătăcit dintr'o mare generație, profesorul Constantin Meissner.

Moartea care l-a ajuns, totuși, la o vârstă atât de înaintată, a făcut ca numele să-i fie pomenit prin presă, cu articole de omagiu postum.

În tinerețea sa îndepărtată, Constantin Meissner, fusese profesor de limba germană la Iași, de care era legat sufletește pentru totdeauna.

De tânăr încă, începe să se afirme prin scris, luând parte la întemeierea „Junimii“. A devenit astfel colaboratorul „Convorbirilor Literare“.

Sub guvernul P. P. Carp, a fost secretar general al Ministerului Instrucțiunii Publice, devenind apoi președinte al Camerii deputaților și ministru.

În guvernul ultim al Marelui Alex. Averescu, după ce fusese președinte de vârstă al Camerii deputaților, a intrat din nou în guvern ca ministru al Lucrărilor Publice.

Retras din viața publică după moartea Marelui Alex. Averescu, a scris un volum închinat „Junimii“ în colaborare cu scriitorul ieșean Rudolf Șufu.

A fost ultima manifestare a decedatului acest volum omagial, apărut cu ocazia aniversării apariției revistei „Convorbiri Literare“.

Extrem de artistic tipărit și cu un cuprins deosebit de interesant, volumul acesta arată cine fusese defunctul Constantin Meissner, un ieșean dintre cei mai iluștri. Făcea parte dintr'o lume dusă pentru totdeauna.

Iubeam de mult Iașii pentru incomparabilul său trecut de lumină; pentru că acolo au trăit M. Eminescu, Ion Creangă, V. Conta, A. D. Xenopol, Titu Maiorescu, A. C. Cuza, Vasile Bogrea, C. Stere, Garabet Ibrăileanu, Ion Petroviți și alte mari figuri care au imprimat Iașilor aureola sa de unică strălucire.

Cartea lui Constantin Meissner mi-a lăcut și mai dragă capitala Moldovei, prin cuprinsul împarfumat cu date și amintiri.

Militând în viața publică și ridicându-se în fruntea celor mai înalte demnități, Constantin Meissner a rămas, totuși, unul dintre pușinii oameni de stat cărui nimeni nu i-a putut aduce nicio învinuire privind onestitatea sa.

În toată aprigelor lupte politice din anii 1926—1927, când între partidele de opoziție se discuta înfățișarea la guvernare, după criteriul urnelor, Constantin Meissner aducea respirația unui spirit ponderat și înțelept.

Ales președinte de vârstă al Camerei Deputaților, a fost singurul în stare să conducă debaterile închinată validării alegerilor, datorită respectului și autorității de care se bucura din partea tuturor partidelor.

Urcând apoi banca ministerială, a fost unul dintre pușinii miniștri despre care nu s'a vorbit decât cu respect în presă și parlament.

Această aristocratică distincție de care se bucura în viața publică, era semnul descendenței sale din lumea „Junimii“ și viața politică dinaintea de războiul mondial, când oamenii și moravurile politice erau altele.

Dar meritele politice ale defunctului stau în umbra gloriei care-i înconjoară numele, prin participarea la înființarea „Junimii“ și activitatea sa intelectuală de eminent scriitor și gânditor.

Aceste merite vor face ca numele lui Constantin Meissner să rămână înscris pentru totdeauna în istoria culturii naționale.

Fiindcă ori cum va evolua cultura și scrisul românesc, numele și contribuția „Junimii“ la dezvoltarea culturii naționale, nu vor putea fi uitare vreodată.

Constantin Meissner a fost unul dintre cei care au perpetuat spiritul „Junimii“ până târziu în zilele noastre.

A murit ca un înțelept, retras și în tăcere de biserică, plecând să ducă dincolo de viața trecătoare o solie din zilele noastre celor care au zidit pentru totdeauna temelii spirituale a Neamului.

Consecința alimentației celor civilizați

Cunoscutul savant francez Dr. Alexis Carrel, purtătorul premiului Nobel, autorul scrierii „Omul, ființa necunoscută“ după cum ne informează revista „Der Wendepunkt im Leben und im Leiden“ Zürich, după ce petrecu vreme îndelungată în America, se reîntoarse de curând acasă în patria sa, în Franța. Când i se ceru părerea asupra evenimentelor mondiale în curs și asupra importanței lor pentru Franța el dădu următorul răspuns: „Pentru Franța chestiunea cea mai importantă este fără îndoială, degenerarea rasei. Eu locuiesc în Bretagne și mă înspăimântă mersul rapid al acestei degenerări.“

Când fu întrebat despre cauzele acestei degenerări, el răspunse: „Cauza principală a degenerării este alimentația falsă. Grija cea dintâi a mamelor franceze este să aducă carne la masă în fiecare zi. Ori acest fapt are în sine puțină importanță. El (Dr. Carrel) trăise un timp oarecare printre tăietori de lemne, care mănâncă carne numai de trei ori pe an. Cu mult mai mare însemnătate are o alimentație practică, alimentație compusă din legume și fructe, încât este posibil negățite la foc și fără de a le despoia de coajă.“

colul de fond al „Noului Archiv“ pe care însă Cipariu n'a mai avut norocul să-l tipărească, nici la Blaj nici în altă localitate din Ardeal. Indrăgitul de manuscrisele și cărțile tipărite în limbile orientale, pe care și le aducea tocmai din Bizanț, Alexandria, sau din alte orașe ale Asiei-Mici la Blaj, n'a mai activat după 1875 pe tărîmul ziaristicii. Anii, până la moarte, i-a petrecut mai mult între comoara lui de cărți scrise în limbile ebraică, arabă și siriacă, pe care le stăpânea la perfecție ajungând în vremea din urmă să-și redacteze până și unele din însemnările zilnice în misterioasele caractere ale acestor limbi. Nădăjduim că se va găsi cineva să desgroape și cerceteze această comoară, păstrată dela părintele filologiei la Biblioteca Centrală din Blaj, să descifreze sutele de manuscrise, notițe, scrisori, și alte însemnări, și să ne înfățișeze o altă față a activității uriașe dezvoltate pe tărîmul filologic de Timoteiu Cipariu, vreme de o jumătate de veac și mai bine.

Destinul veghiază

de A. A. Mureșianu

Continuare din pag. 1-a

luptei sale, în trecutul lui de lupte și suferințe, dar tot odată plin de vitejie și eroism, au descoperit și cărturarii și învățații neamului și chiar și cei străini, tainele viitorului lui mare și strălucit.

Dela corifeii școlii latiniste din veacul al 18-lea, dela acel înțelept scriitor bănățean care exclama acum 150 de ani: „Minte, minte, mărită nație românească și nu va mai fi alt neam înaintea ta“, și până la marii reprezentanți ai generației dela mijlocul și a doua jumătate a veacului trecut, toți au fost convinși de ursita măreață a neamului, merit să continue și perpetueze în Orient marea operă civilizatoare, ce i-o hărăziseră divii împărași romani, dela August și până la învingătorul „Dacilor“, Marcu Ulpiu Traian.

„Nu mai e timp s'apună o viață strălucită ce-a dat în zeci de veacuri din sânul său eroi“ exclama bardul Transilvaniei dela 1848, exprimându-și mai târziu dorința de a „învia după moarte la zeci de ani“, ca să „poată vedea“ atunci „ce soarte au frații săi Români“.

N'au exprimat în același timp aceeași încredere în viitorul neamului românesc Transilvanul Bărnauț, Munteanul Bălcescu și Moldoveanul Negri?

Nu vedeau ei „înălțarea în secole“ a neamului românesc? și „viitorul înflorit al „României“? Nu constata Odobescu un mare adevăr când spunea în scrisoarea adresată la 1869 lui Papiu Ilarianu că „Geniul națiunii și limbii române nu s'a stins nici chiar

în epocile cele mai triste de împilare și de umilire a poporului“?

Dar n'au ajuns și călătorii și observatorii străini veniți din depărtări la convingerea, că un popor atât de inteligent ca cel românesc și cu calități, atât de alese nu poate avea, decât un viitor mare și frumos? Nu și-a exprimat această părere despre poporul care forma „majoritatea“ covârșitoare a locuitorilor Transilvaniei, Francezul Gerardo? Nu întrevădea la 1847 profesorul german Quitzmann transformarea în viitor „cu precizie matematică“ a Transilvaniei într'o țară românească? Nu ajunse la aceleași concluzii Saxonul Rudolf Bergner în cartea sa „Siebenbürgen“ dela 1884?

Trecutul neamului românesc ne dă dreptul de a fi optimiști și de a crede în izbânda definitivă a cauzei sale, care este și cauza civilizației europene.

Să ascultăm deci de poveștile străbunilor noștri înaintași și „să credem în viitorul măreț al neamului“ că „de sigur îl vom avea“.

Căci precum scria Gazeta Transilvaniei, Nr. 275 din 1902, prin pana cărmaciului ei de atunci „vița inteligentă și vitează a Românilor nu va putea fi strivită de nicio putere lumescă, căci, tare prin talentele sale și dorul său de înaintare, ea se va ridica cu putere neînvingibilă spre împlinirea marelui ei destin“.

Citiți cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Drumuri

*În lumea asta-s drumuri și netede și late,
Sunt căi ce merg alături și cîi încrucișate,*

Sunt drumuri fără țintă și drumuri cu răscruci

Că stai bătut de gânduri pe care să apuci.

*Pe ori și care în ă mergi sigur înainte.
N'ai lipsă să fii mare la suflet ori la minte;*

*De ghiață fie-ți ochiul, de piatră inima,
Să nu p-ivești în urmă ci tot în fața ta
Și totdeauna fruntea s'o porți în sus
semeț.*

*De nu poți să fii astfel rămâi un biet
drumeț*

Stingher și cel din urmă din șirul tuturor.

*— A mea cărare-i strîmtă; Un fir
șerpuitor*

*Ce urcă'n vîrf de munte. Un firicel
subțire*

*Desprins din țesătura pestrîță-a altor fire
Și aruncat de-o parte.— Eu am un cer
mai mare,*

*Un cer adînc cum numai acel ce urcă l
are;*

*În ochii-mi se resfrînge în tîia nopții stea
Și cea din urmă rază de soare e a mea.
Dar descori veșmântul mi-l rup în
mărăcini,*

*Imi sîngeră piciorul de pietre și de spini
Și 'n van mi-aș mai întoarce privirile
'napoi:*

*Cărarea nu-i făcută să meargă-alături
doi.*

Ecat. Pitiș

Sfaturi în legătură cu apărarea pasivă

Se reamintesc publicului următoarele instrucțiuni și obligațiuni în legătură cu apărarea pasivă.

— Camuflajul imobilelor particulare sau ale instituțiilor publice trebuie să fie astfel ca nici o rază de lumină să nu se vadă în afară.

Revizuiți și înlocuiți hîrtia ruptă. Observați odăile servitorilor care sunt necamuflați.

Nu întrebuințați pentru camuflaj decât hîrtie neagră.

Magazinele ce sînt deschise după începerea camuflajului să aibă perdele negre la uși.

Farurile vehiculelor să nu aibă deschizătura dreptunghiulară mai mare de 8/2 cm.

Revopsiți luminatoarele caselor sau fabricilor.

Cetățenii să se supravegheze între ei pentru respectarea măsurilor de camuflaj.

Cei ce nu respectă măsurile ordonate își fac rău și lor și celor din prejur.

Lămpile de buzunar se pot întrebuința numai camuflați cu hîrtie celofan albastră și se aprind numai atunci când este nevoie.

Lumina nu poate fi proiectată decât în jos, până la o distanță de cel mult 2 metri în fața celui care o poartă, fiind cu totul interzis a o proiecta în fața conducătorilor de vehicule și chiar a pietonilor.

Pe timpul alarmelor aeriene, întrebuințarea lămpilor de buzunar este strict interzisă.

Traversarea drumurilor și străzilor se face pe drumul cel mai scurt dintr'o parte în cealaltă.

Piețele se traversează numai prin ocolire.

tur et nos mutamur in illis. Și noi simțim o vie satisfacție, fie zis cu toată modestia, când vedem că obiectul principal al ocupațiilor noastre din crude tinerețe, filologia română, a ajuns la acest triumf.

Ales marelui patriot Zappa, deși altmintrelea grec, are prea multe a mulțumi filologia română.

El, străinul și nemernicul a scris mai întâi premii pentru o gramatică română, și un dicționar român.

El, străinul și neromânul a donat națiunii românești, mai întâi fonduri mari pentru scopuri filologice.

După Zappa a venit Cuza întru ajutorul istoriei, și în urmă întru ajutorul amândurora au venit și Camera României.

Cine dar să nu se intereseze astăzi de filologie și istorie?

Și cu acestea credem că ne-am justificat și noi destul întreprinderea din nou, și reasumarea firului întrerupt de nevoile vieții omenești“.

Insemnarea era poate tocmai arti-

Ziua Domnului

Virtutea milosteniei

„fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv”. sf. Luca, VI; 36.

Sfânta evanghelie de astăzi este de un cuprins mare și întru toate potrivit acestor timpuri aspre.

Ea ne înfățișează pe Hristos impresurat de popor și vestind cu zel cuvântul lui Dumnezeu. Pe lângă porunca Mântuitorului că, acea ce voești să-ți faci fie altul, fă-i și tu asemenea, ne mai rânduește spre pază și săvârșire virtutea milei creștine.

Azi când lupta pentru vieață, pentru pâinea cea de toate zilele, este grea; când la tot pasul auzi și vezi lipsa materială și mai ales sărăcia spirituală în care s'a îmbrăcat omenirea, cuvântul Mântuitorului Hristos de a săvârși virtutea milei creștine, pare pentru muți o nesocotință.

Pentru a vedea mai ușor lipsa dragostei la fața de aproapele, și prin aceasta lipsa milei, întoarceți-vă gândul numai la răul ce domnea pe pământ la venirea lui Hristos. Cugetați la cei de atunci care, care ca mulți de azi, răspundeau numai întinerii. Nesigură în învățătura arunca dușmănie, ceartă și înșelăciune, astfel că greutatea fărădelegii îi făceau fii ai întinerii.

... Și a venit Hristos să aducă iubirea și lumina.

Minunea măreață a atotputerniciei și iubirii dumnezeiești a făcut ca Dumnezeu să se facă om, pentru noi. El s'a pogorit să uimească pământul, să-i întindă mâna milostivă și să-l înalțe la cer.

Hristos a prefăcut pământul în lumină, a îndepărtat învățăturile neputincioase ale vremii încredințând omenirii adevărul, spre a-l ridica la lumina credinței.

Fieca omenească L-a făcut pe Isus asemenea nouă, pentru a ne numi fii ai Celui prea înalt. Bunătatea aceasta necuprinsă a lui Dumnezeu, acest adevăr sfânt ce întrece închipuirea omenească ne-o mărturisește și apostolul iubit al Domnului când zice: „vedeți ce fel de dragoste ne-a dat nouă Tatăl, ca fii ai lui Dumnezeu să ne numim”.

Indurarea Domnului față de faptele sale trebuie să deschidă inima tuturor. Cerem și implorăm ajutorul sfânt ca și când noi n'am fi obligați la îndeplinirea lui față de cei din jur. Milostenia este împărăteasa virtuților, spune sf. Ioan Hrisostomul, și ea duce pe oameni la osile cerului. Dar lucrurile vremelnice pentru ca să primești nevremelnicia. Ea desface și șterge lanțurile păcatelor alungând judecata.

„Cel ce nu face milă va avea judecată fără milă”, spune sf. ap. Iacob.

Singură învățătura Domnului poate arăta și da calea izbăvirii din necaz și suferință în care se sbate lumea. Răsadul mântuirii numai prin biserica lui Hristos poate veni. Până când omul nu-și va întoarce fața către Dumnezeu și nu-și va desbrăca trufia, zadarnică va fi așteptarea binelui. Și aceasta să nu se aștepte dela alții, ci fiecare să înceapă cu el însuși.

Luxul și mândria neasemuit de mari, precum și petrecerile ce numai conținesc sunt dovezi că omul s'a înstrăinat de Dumnezeu. Aceste lucruri sunt tot atâți talanți îngropați în pământ pentru care Mântuitorul i-a mustrat și pedepsit.

Lucrul săptămânii se cere încoronat cu laudă și mulțumită lui Dumnezeu și nu cu depărtarea de El. Greu va să-lăși pacea în noi și între noi atâta vreme cât dragostea și cuvântul Domnului nu sunt stăpâni inimii noastre.

Ce lăcaș plăcut și ce pace sfântă ar fi acest pământ dacă șuvoiul iubirii de Dumnezeu și aproapele ar găsi adăpost în inimile noastre.

Vrednicia creștinului adevărat trebuie dovedită prin duhul ce tinde la lumina cerească, pentru că Părintele cerească este tatăl nostru, iar noi fiii Lui. Această înrudire cerească trebuie să biruiască nemernicia omenească și să cu-

Medicul NOSTRU

Igiena școlară

de Dr. Valeriu Stinghe

Inceperea cursurilor școlare este un bun prilej pentru discutarea problemei educației tinereții școlare sub raport igienic, biologic și eugenic, cu alte cuvinte pentru studierea condițiilor care să asigure acestui tineret o dezvoltare armonioasă din punct de vedere fizic, moral și intelectual.

„Mens sana in corpore sano” („minte sănătoasă în corp sănătos”) este un vechiu dicton latin, care și-a păstrat deplina actualitate. Sensul acestui dicton a fost bine înțeles și aplicat de unele state, ca Germania și Italia, în educația tineretului, iar rezultatele stănesc azi admirația lumii întregi. Sunt exemple pe care noi Românii trebuie să le urmăm cu sfințenie, dacă vrem să contăm în ierarhia popoarelor.

În dragostea noastră pentru copiii noștri avem datorită neștrămutată să ne îngrijim de viitorul lor și dacă cei mai mulți în sărăcia noastră nu le putem asigura un capital sănătos, să le asigurăm cel puțin un capital biologic care să-i facă apti pentru vieață.

În educația tineretului rolul se împarte între autoritățile școlare și părinți. Cu cât „cei șapte ani de-acasă” se vor manifesta la copii mai mult, cu atât rolul corpului didactic va fi mai ușor. În educația igienică a școlărilor se pun tot felul de probleme.

Avem întâi de luat în considerare igiena corporală, individuală a școlărilor. Ce impresie bună, liniștitoare îți face un elev curat, ordonat, bine îngrijit, chiar dacă îmbrăcămintea este mai modestă, numai să fie curată, și cât deșgust îți inspiră un elev murdar și desordonat. Pentru mine murdăria la un școlar este negația noțiunii de școlar. Nu rareori aspectul exterior, ținuta elevului, influențează mult asupra aprecierii și calificării elevului la sfârșit de an școlar.

Iată de ce părinții trebuie să aibă grijă de igiena corporală a elevului, el să fie bine spălat zilnic cu apă și cu săpun din creștet până la brau și cel puțin odată pe săptămână o baie generală, care, în lipsa unei instalații moderne de baie, se poate face într'un ciubar. Să aibă unghiile tăiate, părul tăiat scurt. Hainele să fie zilnic curățate și controlate, să nu fie rupte. Ghețele zilnic lustruite. Elevul va fi obișnuit să-și spele zilnic dinții cu peria de dinți și cu o pastă de dinți oarecare, pentru a-i asigura o dentiție frumoasă și sănătoasă, care influențează în bine sănătatea omului. Ce agreabilă este o persoană și mai ales o femeie cu o dentiție întreagă și îngrijită, și ce sentimente contrarii ne inspiră cei cu o dentiție defectă.

Atât părinții cât și învățătorii, sau profesorii, vor observa regulat dezvoltarea fizică și intelectuală a elevilor. Un elev care nu se dezvoltă normal, care nu crește, al cărui intelect nu pro-

gresează, trebuie să ne rețină atenția și să-i cercetăm cauzele. Poate că este insuficient alimentat, sau poate că are vreo cauză endocrină, vreo boală a glandelor cu secreție internă, vegetații adenoidale, polipi nazali, rahitism etc., pentru care vom aviza medicul. De câte ori nu facem greșea că pedepsim fără încetare pe elev pentru lipsă de progres la învățătură, taxându-l îndărătnic și rău, când în realitate cauza este vreo tară familiară, (sifilis, alcoolism), sau vreo boală mai intimă.

Elevii vor fi examinați să nu aibă semne de rahitism, deformații ale oaselor etc., pe care, dacă le găsim, să le corectăm până e timp.

Elevii, la cele mai neînsemnate semne de boală, vor fi arătați medicului. Să ne închipuim ce greșală mare am comite dacă pe un elev cu un început de tuberculoză pulmonară am continua să-l trimitem la școală, istovindu-l și agravându-i boala, în loc să-l ținem acasă să-l îngrijim. La fel cu celelalte boli contagioase, o scarlatină sau o difterie de exemplu, tratată în primele 24 de ore va evolua cu mult mai favorabil pentru pacient, decât dacă intervenim după câteva zile. Și-apoi să nu uităm că acești bolnavi, trimiși la școală, împrăstie boala printre colegi.

Sunt apoi elevii care se plâng de dureri de cap când citesc. În aceste cazuri să ne gândim că s'ar putea ca ochii lor să fie defecti, miopia, de aceea îi vom arăta medicului oculist.

Locuința în care trăiesc elevii va fi o locuință spațioasă, cu pereții uscați, luminoasă, expusă la soare, pentru a-i feri de boli (reumatism, rahitism). Același lucru se impune pentru localul școlii.

Vieața, educația sportivă a elevilor va fi controlată și dirijată, știind că eforturi sportive peste limita de rezistență a elevului pot avea consecințe funeste. Câți campioni sportivi n'au sfârșit în sanatoriile de tuberculoză!

O parte mare din grija noastră o vom acorda-o educației morale a elevilor. Vom controla lectura lor, ferindu-i de literatură în contradicție cu morala și cu bunul simț. Se vor interzice elevilor filmele de cinema care nu au un scop educativ și instructiv.

Elevilor care se pregătesc să părăsească epoca adolescenței li se vor deschide ochii asupra problemei de educație sexuală. Sunt mulți aceia care, în lipsa acestei educații, au devenit victimele bolilor venerice, sau s'au ales cu alterări ale simțului genetic (onanisti, homosexuali, impotenți etc.).

Iată pe scurt câteva sfaturi, care, ca părinte și ca medic-școlar, am crezut că sunt utile și pot servi ca un îndreptar în educația tineretului școlar la început de an școlar.

Expoziție de documente istorice la Viena

Cu ocazia înființării Asociației Tineretului european la Viena, se va inaugura o expoziție de documente istorice unice, a vieții culturale și istorice a continentului. Vizitatorii vor avea ocazia să admire în 180 obiecte de cea mai mare valoare istorică: manuscrise, tipărituri rare, hărți, portrete, etc. tot ce interesează pe un european. Se expune spre exemplu printre altele psaltirea de aur, scrisă pentru Carol cel Mare, evanghelia lui Otfried von Weissenburg, tratatul de pace între regele Rudolf și Ottokar al Boemiei, Bula de aur, o scrisoare a lui Goetz von Berlichingen, originalul tratatului de pace vestfalian și scrisori ale Mariei Tereziei și Frideric cel Mare.

Cronica Agricolă

Alegeți acum porumbul de sămânță

La toate semințele trebuie să fim cu grijă. Toate semințele trebuie alese, vânturate, triorate, impietrate. Dar la nicio cultură nu se cere mai multă grijă de sămânță ca la porumb. Nicio plantă nu se corcește mai ușor și nu degenează mai repede ca porumbul.

Știuleții de porumb pentru sămânță trebuie aleși în fiecare an, în fiecare toamnă. Acești știuleți trebuie să fie cei mai frumoși, cei mai sănătoși și cei care se coc mai întâi.

Ca și la animale, tot așa și la plante, bunele însușiri se moștenesc. Ca să nădăduim la o producție bună, trebuie să băgăm în pământ o sămânță de soi.

Acum, în Septembrie, este timpul de ales știuleții de porumb pentru sămânță.

Pentru fiecare hectar pe care îl vom însămânța, la primăvară, cu porumb, trebuie să alegem acum 200 de știuleți.

Umblă plugarul prin lan — regulat, pe fiecare rând — și înseamnă firele care au știuleții cei mai mari, mai sănătoși, groși la vârf, aplecați în jos, bine prinși pe fir și cu mătasea uscată, adică cei mai înaintați în coacere.

La soiurile Dinte de cal, Regele Ferdinand, Românesc, Portocaliu, să alegem firele care au doi știuleți. Dacă aceste fire sunt puține, alegem și din care au un singur știulete, dar bun.

Soiurile Cincantini și Pignoleto să aibă cât mai mulți știuleți (3—4—5), dar toți sănătoși și bine dezvoltați.

Ca să nu umblăm cu fășii de carne, sau cu arnici roșu, pentru însemnarea firelor, este mai practic să tăiem firele la o palmă deasupra știuleților.

Acești știuleți se culeg din lan înaintea celorlalți. Se lasă, o zi sau două, la soare și la vânt. Apoi se desfac pănușele și se leagă. Se înșiră pe o prăjină sau se fac snopi și se pun la păstrat. Până la schimbarea vremii — adică luna Octombrie — îi putem ține sub strășină, la aer și la vânt, ca să se usuce cât mai bine. Apoi îi punem într'un pod închis, deasupra camerei unde facem foc iarna, sau într'o odaie unde nu stăm, dar unde să nu înghețe apa.

Oricât de bine s'ar usca știuleții, coccenii tot mai cuprind apă și această apă îngheață la ger, degerând și colțul bobului, care este înfipt în coccan. În iarna trecută mult porumb a degerat, chiar din cel păstrat de o parte pentru sămânță, nu numai din cel din pătule. Din această cauză mult porumb, din cel semănat în primăvara trecută nu a răsărit. Cu toate sfaturile noastre, nu toți plugarii au încercat puterea de încolțire a porumbului de sămânță și a trebuit să-l pună a doua și a treia oară, alergând după o sămânță bună și întârziind cu semănatul.

Prin urmare, alegeți din timp știuleții pentru sămânță, din cei care sunt copți la vremea aceasta; păstrați-i ferii de ger și nu uitați că coacerea timpurie este o calitate prețioasă, care se moștenește.

O nouă metodă pentru conservarea ouălor

Administrația agricolă a sectorului Varșovia a găsit o nouă posibilitate de a conserva ouăle și anume gălbenușul și albușul se introduc în recipiente de circa 5 litri care se țin la frigorifere până când se pot folosi de cantine, restaurante, hoteluri, cămine, etc. Rezultatele obținute cu acest procedeu au fost dintre cele mai bune.

Cel mai mic electromotor din lume

Mecanicul Josef Peroutka din Pilsen a fabricat în timpul său liber cel mai mic electromotor din lume care nu are nici măcar mărimea unui timbru poștal. El este pus în mișcare cu ajutorul unei baterii de buzunar și atinge o viteză de 260 de învârtituri pe secundă.

cerească pământul ca oarecând învățăceii Domnului.

Lăsându-ne moștenire calea agonisirii darului sfânt, să ne deslipim de lutul ce ne alundă și luând făclia credinței în El să purcedem la pilda milei, pentru a afla lumina vieții.

Hristos ne-a descoperit iubirea pe care ne chiamă s'o îmbrățișăm.

Crucea Lui a isvorit apa cerească în care noi trebuie să ne adăpăm.

„Veniți și ascultați cuvântul meu, zice Domnul, căci acesta este glasul cel duos de părinte . . . că unde sunt eu acolo trebuie să fie și fiii mei. Bucurați-vă că împărăția mea este și împărăția voastră.”

Iată pâinea cerească din care mâncând nu flămânzești;

Uite apa vie din care bănd nu mai însetezi.

Preot Nic. Bărsau

„SOLDAT 1941“ T. M. Welther

Am citit această carte cu multă plăcere. Cu fiecare rând citit îmi imagineam pe viteazul soldat român plin de entuziasm, așa cum îl descrie autorul.

Am rămas cu frumoase impresii, cu care au rămas — de sigur — și cei care au citit această carte.

D-l T. M. Welther, nu a scris o simplă carte, ci cartea d-sale este una din bunele cărți, care se găsesc cu greu la librării.

Cu această carte autorul și-a arătat din nou puterea de creație literară și talent deosebit.

Pentru a cunoaște sufletul autorului iubitor de țărani, pentru a cunoaște pe autorul — modest ca om și elegant în literatură, — pentru a cunoaște țara aceasta care e reprezentată prin țărani din cartea d-lui T. M. Welther și pentru a ne da seama de felul cum știe autorul să povestească impresiile culese de pe frontul din răsărit — unde și d-sa a luat parte din primele zile ale luptelor, ca simplu soldat, — voi cita câteva fragmente, smulse din paginile acestei cărți:

„...Și flacăra incendiului șerpuia prelung și stăruitor ca o salamandă. Acolo bătea artileria grea a bolșevicilor.

Dar prăpădul pe care-l încinseseră era spectrul propriului lor sfârșit“...

„Bunii mei camarazi! Le plăcea atât de mult să știe că războiul lor este al ingerilor lui Dumnezeu! Despre alte înțelegeri nu le mai pasă. Ba nici victoria nu-i preocupă prea mult. Căci a muri pentru Dumnezeu înseamnă a învinge în numele lui“.

„...Nimeni nu era trist nici înspăimântat. Dar fețele lor sărăcite de coloare și răsuflarea lor prelungă îi făcea să semene cu pământul din care se născuseră și în care așteptau să se întoarcă“...

„...In vâlvătaiele luptei moartea era sălbatică și de necuprins în înțelegerea strict organică de care eram în stare.

Și nu împotriva tristeții din inimi luptau glumele noastre. Acolo, moartea săpa firide adânci pentru fiecare dintre camarazii căzuți.

Niciun fel de moarte nu este atât de imbelșugat pătrunsă de semnificații, ca moartea soldatului“...

„Camarazii mei aveau sufletul subțire și cuprinzător“...

„Am trăit în mijlocul lor ceasuri întregi de răstriește grea încât am putut cunoaște toate fețele sufletului lor. Și de câteori mi se va face dor de oameni adevărați, am să mă duc să caut pe țărani pământului acesta. Am să le spun mereu că în statornicia și în vechimea sufletului lor e toată frumusețea țării, că nimeni nu vorbește mai măiestru și mai deplin, că niciun popor de pe lume nu are chilia lui duhovnicească mai bine chivernisită ca a lui.

Și — Doamne — cât aș vrea să le pot spune că niciun păcat nu apasă mai cumplit pe inima lor, de cum apasă nesocotirea bătrâneștilor așezări ale datinei.

„...Eu nu eram cu oamenii dela țară, ci eram cu țara însăși, în cea mai conștientă viețuire“.

Autorul simțea că numai în mijlocul soldaților primea „înalta lumină din soare“ și numai „atunci“ se poate vedea „că soldatul nu slujește numai patriei sale, ci el este un slujitor al devenirii însăși“.

„...Cei care au făcut războiul și l-au înțeles, știu câtă reveneală au adus țării în sufletul lor... Căci una e să fii patriot și alta e să fii Patria însăși“.

Cât de frumos ne arată autorul dragostea și iubirea de țară a soldatului român — când este chemat s'o apere, — prin aceste admirabile cuvinte, ca ale unui cântec de leagăn:

— „Dormi ușor, țară dragă. Și în somnul Tău să fâlăie sbor albastru de ingeri. Dormi ușor, căci străjuitorii casei Tale nu vor adormi“.

De data aceasta, autorul a înaintat adânc în cetatea literaturii, care se deschide numai atunci, când — la porțile ei — bătaia cuvântului literar este puternică.

Această carte inspiră tuturor încrederea în apropiatul viitor al acestui tânăr scriitor, care îi va delimita operele și-l va așeza în timp alături de adevărații apostoli ai scrisului.

Dragomir Nichifor

Influența hranei, tutunului și alcoolului asupra randamentului omului.

Înainte se măsură oboseala organismului omenesc, astăzi se acordă atenție randamentului în scădere, obținându-se aci rezultate cu totul noi. Mărimea randamentului depinde de predispoziția în această direcție a fiecărui om, la rândul ei în funcție de două elemente: capacitatea de randament și voința de randament. Rareori se exploatează complet întregul randament, măsura utilizării este hotărâtă de voința de randament. La cercetările asupra influenței hranei și tutunului, alcoolului etc. asupra randamentului trebuie luate în considerație și aceste elemente teoretice. Dacă se poate atinge în adevăr o urcare a capacității de muncă prin anumite măsuri, totuși aceasta nu dovedește o urcare a randamentului. Este posibil ca să fi crescut numai voința și capacitatea de randament să rămână neschimbată, ea fiind numai exploatată în proporții mai mari. Astfel se explică efectul înviorător al cafeinei și al pervitinei. Limita randamentului nou obținută prin aceste mijloace se bazează deci pe o exploatare mai mare a rezervelor și nu poate fi absolut nevătămătoare. Cel mai periculos dintre aceste mijloace este cocaina, și cel mai puțin vătămător cola. Efectul alcoolului este dublu, întâi rezultă exploatarea mai mare a rezervelor de forțe, apoi urmează o diminuare a voinței de randament precum și a capacității. Efectul nicotinei este greu de apreciat.

În laborator se pot constata nu numai influențe negative, căci țigara poate să și învieze, poate nu numai prin sugestie. Substanțele acestea influențează numai voința de randament. Zahărul de struguri și vitamina C au o influență asupra capacității de randament, efect direct asupra procesului de asimilare în corp. La unii oameni se poate spori capacitatea de randament și prin sare acidofosforică și lecitină, de pildă, când este luată timp mai îndelungat. Grăsimile, cu toate că au cele mai multe calorii, n'au o influență favorabilă asupra capacității de randament, la omul care consumă numai grăsime micșorându-se chiar, considerabil, capacitatea de randament. Substanțele albuminoide sunt indispensabile pentru menținerea unei

capacități normale. Cercetările au dus la constatarea că este suficientă pentru această consumarea a 50—60 grame de albumină zilnic.

Filme românești prezentate la Breslau

Cu prilejul expoziției române de artă populară dela Breslau a avut loc și o reprezentare de filme culturale și jurnale de războiu românești.

Primul film prezentat a fost o valoroasă completare pentru documentarea mărturiilor de artă populară românească, expuse în cadrul expoziției. Nu mai puțin interesant a fost cel de al doilea film cultural, care înfățișă diferite metode tehnice întrebuintate la extragerea petrolului în România, precum și marea sa însemnătate pentru economia națională. Jurnalele săptămânale care au încheiat prezentarea au purtat titlul „Camaraderie de arme în lupta împotriva bolșevismului“. (RDV).

Posturi vacante

Inspectoratul P. E., al Municipiului Brașov, caută spre angajare, ca diurniști, în acțiunea de educarea tineretului, următorul personal:

Un maestru de muzică vocală.
Una maestră de muzică vocală.
Un educator fizic.
O educatoare fizică.
Nouă comandanți de subcentru.
Un (a) secretar dactilograf.

Doritorii de-a ocupa aceste posturi se vor prezenta în orice zi de lucru între orele 8—12 și 16—19, la sediul Inspectoratului, la Poligonul de Tragere pe Promenada de sub Tâmpa, pentru a li se da toate informațiunile de care ar avea nevoie.

Dr. Dogaru

înapoindu-se în localitate
redeschide Sanatoriul de
chirurgie și maternitate
în str. General Averescu 11

Telefon 3602

De prefufindenii

De ce este mai sănătoasă pâinea rece?

Nu este tocmai ușor să explici de ce pâinea rece este mai sănătoasă. În compoziția chimică nu există nicio diferență între pâinea caldă și cea rece. Învechirea pâinii nu este uscarea, căci greutatea rămâne aceeași. Cauza este mai curând o dislocare a conținutului de apă. În timpul învechirii pâinii, amidonul dă o parte din apă albuminei. Prin aceasta se formează în pâine rupături și crăpături, care fac ca pâinea să se fărâmițeze. În timp ce pâinea proaspătă formează, când este mestecată, bucăți tari, sărace în aer, care lasă să pătrundă încet pepsina în stomac, pâinea rece ajunge la digestie în particule mult mai fine, amidonul se descompune și astfel alimentarea este superioară calitativ. Același lucru se întâmplă și la mâncarea pișcoturilor, fursecurilor, pesmeților etc.

De când se cunoaște mărul?

Merele sunt un fruct apreciat din cele mai vechi timpuri. Astfel chiar omul din epoca de piatră cunoștea mărul, fruct care astăzi se găsește pe pământ în 1500 de neamuri diferite.

Unul dintre primii antisemiți.

Filosoful și satiricul german Georg Christoph Lichtenberg a fost unul dintre primii antisemiți ireductibili.

Jucării ciudate.

Copiii din Tiahuanaco, cel mai vechiu oraș din lume, obișnuiesc să-și

facă jucăriile după modelul statuielor uriașe de zei din piatră, care au o vechime de aproximativ 14.000 ani.

Uleiul tehnic din untură de balenă.

O firmă japoneză intenționează să fabrice uleiul industrial din untură de balenă, după procedeul doctorului Solitshi Ishisewa dela Politehnica din Tokio. Noul uleiul poate fi folosit chiar la motoarele de avioane. Ministerul japonez pentru comerț și industrie a hotărât încurajarea producției în cantități mari.

Producția de automobile în USA.

Conform unei știri a Oficiului producției de războiu au fost admise în Statele Unite în ultimele cinci luni pentru scopuri civile numai 61.009 de vânzări de automobile noi. În timpuri normale producția de automobile a Statelor Unite se cifra lunar la peste 400.000 de vehicule.

Usturoiul ucide bacteriile.

Usturoiul conține o substanță, probabil un ulei eteric, care are efect asupra culturilor de țesături și bacterii. Savantul elvețian D. Fust a putut dovedi aceasta, apropiind pastă de usturoiu de plăci de cultură. În părțile cele mai apropiate ale culturii creșterea bacteriilor a fost complet oprită. Făcând vaccinări din aceste părți s'a constatat că nucleele își pierduseră capacitatea de înmulțire, cu excepția celor care dau naștere la spori.

NICOLAE IRIMIE

Maestru Instalator

Autorizat de Ministerul Economiei Naționale
Direcția II Reg. Minieră cu No. 00.4901 1942.

Execută:

Instalații inferne cu Gaz Metan
B R A Ș O V Piața Prundului

TELEFON 3634

TIPOGRAFIA

„ASTRA“

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într-o întreprindere curată românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA“)

Informațiuni

Rezultatul examenului de bacalaureat teoretic dela liceul „A. Șaguna” Brașov

Sub președinția d-lui prof. univ. *Georgescu Tistu* s'a ținut în localul liceului „Andrei Șaguna” examenul de bacalaureat teoretic din sesiunea Septembrie 1942.

Incheindu-și lucrările, comisia a declarat reușiți următorii candidați: Ștefănescu Cristache 8.30, Iordache V. Poliv. 7.30, Cătea Șt. Maria 7.20, Rusu V. 7.10, Rentea Gheorghe 7.00, Stan Ioan 7.00, Apolzan Ioan 6.90, Dicianu Georgetă 6.80, Gămulea Elena 6.80, Ilie Eugen 6.80, Ionescu Neta 6.60, Petrescu Yonela 6.60, Duicu Ioan 6.60, Andronescu Petre 6.50, Zembrea Gheorghe 6.50, Comaniță Olimpiu 6.40, Davidescu Maria 6.30, Dâmboviceanu Maria 6.30, Teodorescu Ilie 6.30, Harja Paula 6.30, Maiorescu Mircea 6.30, Taru Alexandru 6.30, Angheluță Jenica 6.20, Andreescu Nicolae 6.20, Popa I. Vasile 6.20, Dobrescu V. Nicolae 6.10, Mazilu Mircea 6.10, Alexandrescu R. Grivița 6.00, Ionescu Margareta 6.00, Ștefănescu Margareta 6.00, Chilug Valeria 6.00, Zileriu Maria 6.00, Ciulinariu Ștefan 6.00, Popescu Grigore 6.00, Bosany Dionisie 6.00, Grasu Aurel 6.00.

Inviorarea interesului pentru „Astra”

Deși adunarea generală a „Astrei” a fost numai administrativă n'au lipsit nici de astădată d-nii *Em. Bucuța* și *Ștefan Pop* — din București.

Am remarcat apoi cu bucurie interesul celor prezenți la ascultarea raportului d-lui *I. Mușlea* despre activitatea anului trecut.

Raportul a sintetizat și evidențiat punctele esențiale din raportul general și a subliniat marile și multele realizări ale anului trecut.

Interesul s'a transformat în vii aplauze când raportorul comisiei de înscriere a noilor membri a citit o listă cu mai mulți noi înscriși decât la oricare altă adunare generală.

Veteranul luptător *P. Drăghici* și-a înscris toți membrii de familie, ca fondatori și pe viață. Tot așa d-l inginer *Nicu Gherman* etc.

D-l prof. *I. Lupas* a făcut sugestii de apropiere cu societatea similară slovacă sugestii primite cu mare însuflețire.

În cursul adunării generale s'a făcut o entuziastă manifestație de simpatie mecenatului *Ston*, care deși suferind, a ținut să ia parte la adunarea generală.

După masă, la orele 6 și-a desvoltat interesanta conferință d-l *Silviu Dragomir* „Un capitol ales din istoria redeschitării politice a Românilor ardeleni”.

O rugăminte către conducerea gării Brașov

Ni s'a semnalat de către mulți călători și am fost și noi martori în mai multe rânduri la un mare neajuns din gara noastră. La sosirea și plecarea trenurilor, linia întâia este regulat blocată de un alt tren, fie de persoane, fie de marfă. Invălmășeala ce se produce la urcare și coborâre este mărită prin strâmtarea între garnituri.

Uneori trenul din față se pune în mișcare, așa că accidentele pot fi numeroase și dureroase.

Cunoaștem greutatea transporturilor, dar având în vedere și camuflajul, rugăm să se ia măsuri spre a se evita nenorocirile și enervările inutile.

Armata plugarilor nu trebuie să fie mai prejos decât armata de pe front.

Plugari! voi dați pe ogoare bătălia producției agricole, așa cum ostașii pe front dau bătălia apărării țării.

Cronica Războiului

de **Mardare Mateescu**

Bătălia dela Stalingrad se apropie de sfârșit

Lupta dela Stalingrad și-a reluat caracterul războiului de mișcare. La Berlin domnește impresia că luptele dela Stalingrad au început să se desfășoare într'un tempo mai viu, fapt care pare confirmat și de știrile sosite dela Londra. În urma pătrunderii trupelor germane și în partea de Nord a orașului Stalingrad, după ce celelalte părți au fost complet curățite de curburile de rezistență, încă de acum câteva zile, se apropie căderea acestui centru de gravitate al dispozitivului defensiv sovietic din sectorul frontului de Sud.

De fapt scopul strategic care a fost urmărit de comandamentul trupelor germane, prin bătălia dintre bucla Donului și Volga inferioară, a fost atins înainte de începerea luptelor din interiorul Stalingradului, în arma stabilirii unor puncte de sprijin pe Volga, la Nord și Sud de acest oraș. Faza decisivă a bătăliei de mișcare dintre Don și Volga, în care marile unități germane și române, sprijinite puternic de aviație, au înfrânt rezistența sovietică, concentrată în fața Stalingradului, s'a terminat prin obținerea scopului strategic urmărit.

Din moment ce trupele germane și române au fixat barajul lor pe partea occidentală a fluviului Volga cleștele s'a strâns în jurul orașului transformat în fortăreață de inamic, iar comunicațiile ferate și fluviale spre Stalingrad, au rămas tăiate.

În cercurile din Berlin se subliniază, că lupta pentru Stalingrad care a fost câteva zile staționară, va înregistra în zilele ce urmează un ritm foarte accelerat.

În ce privește comparația care se face între Stalingrad și Verdun, se arată că lupta pentru Stalingrad poartă cu totul alt caracter, decât acela pe care l-a avut în ultimul războiu mondial Verdunul. Este fără îndoială că și trupele germane au suferit pierderi, dar ele nu sunt nici pe departe așa de mari și de importante ca cele dela Verdun. În concluzie se poate spune că situația sovietelor la Stalingrad trebuie privită ca foarte amenințată. Din sursă engleză se afirmă că bolșevicii pierd zilnic 10.000 de soldați. Acest fapt caracterizează adevărata situație mai bine decât ori care altă știre, care ar vorbi despre succesele germane.

Situația pe alte fronturi

În regiunea dela Sudul fluviului Terek, în sectorul Caucazului, ca și în regiunea muntoasă, acoperită cu păduri dela Nord-Vestul Caucaziei trupele germane au ocupat mai multe poziții întărite. În celelalte sectoare ale frontului oriental, au fost numai acțiuni locale, în ultimele două zile.

Pe teatrul de războiu african, din zona El Alamein (Egipt) se înregistrează un duel de artilerie mai violent decât în zilele trecute, în sectorul de Nord al frontului.

Aviația germană a atacat dela mică înălțime aerodromurile situate de-a lungul șoselei spre Alexandria și mai departe în Vestul deltei Nilului.

Debarcări americane în Africa

În Brazaville, capitala Africii Ecuatoriale Franceze, au debarcat trupe americane. Prezența acestor trupe, în această parte a Africii Occidentale, este pusă în legătură cu un proiect anglo-american de a se crea o cale de comunicație terestră și aeriană între America, Africa și Orientul mijlociu asiatic.

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Discursul Fuehrerului

După o pauză de cinci luni Cancelarul Hitler a ținut să vorbească din nou poporului german și întregii lumi credincioase luptei ce se duce astăzi pe un front uriaș. În prima parte a discursului Fuehrerul a făcut un raport asupra desfășurării operațiilor militare pe care în ultima vreme le-a condus personal și pe care deci le-a urmărit cu atenția omului care are răspunderea cea mai mare. Natural, vorbind despre acțiunile militare de pe frontul de Est Cancelarul Hitler a precizat situația actuală a frontului militar dar n'a uitat de faptele din domeniul politic. Dela ultimul discurs multe s'au întâmplat și mari succese au fost obținute de trupele de sub comanda lui Adolf Hitler, succese la care armata română își are partea sa de glorie, recunoscută în toate comunicatele germane. Dela început Cancelarul a arătat că trupele Pactului Tripartit au avut întreaga inițiativă a acțiunilor militare, în timp ce dușmanii au călătorit și au vorbit. Întreaga acțiune a popoarelor europene este o muncă uriașă dar ea asigură continentului libertatea și independența absolută nu numai în domeniul militar și politic ci și în cel economic. Am putea spune că discursul are caracterul unui program care va face din Europa un bastion inexpugnabil și independent și pentru aceasta se va începe de pe acum, din timp de războiu și va continua pe toate fronturile exterioare, programul de reorganizare până la realizarea autarhiei continentului. Din cuvintele de adevărat soldat și conștient cetățean și conducător de destine se desprinde camaraderia desăvârșită a celor de pe front cu cei de acasă și se oglindește siguranța în victoria finală. Nuu a rămas fără de răspuns acțiunile politice ale democrațiilor de peste ocean, acțiuni care nu sunt altceva decât plagierea programului național socialist atât de criticat în trecut.

Referindu-se la ultimile acte militare menite a crea cel de al doilea front Fuehrerul a răspuns: „*Domnule Churchill, nu ai izbutit niciodată să mă înfricoșezi, dar ai dreptate când spui că trebuie să ne spargem capul, (premierul britanic s'a exprimat că Germanii nu vor afla niciodată unde se va crea cel de al doilea front N. R.) căci, dacă aș avea în fața mea un adversar de proporții și de caracter militar, atunci aș fi putut spune cam unde va ataca acest adversar. Dacă ai însă în fața militari imbecili, atunci evident, nu poți să știi.*”

Asupra întrebării dacă d-l Churchill și-a ales cu dibăcie sau nu primul loc în care vrea să-și constituie al doilea front, părerile sunt împărțite chiar și în Anglia.

Pentru noi este absolut indiferent unde își va alege el viitorul loc, deoarece, oriunde ar încerca, el va trebui să se considere fericit dacă se va putea menține 9 ceasuri.

După ce d-l Hitler a vorbit despre încercarea maximă a poporului german, care a fost iarna anului 1941—1942, d-sa continuă astfel: Pentru anul acesta ne pușesem o problemă destul de simplă: să ținem, în orice împrejurări, ceea ce trebuie să fie ținut. Adică să lăsăm pe adversar să atace acolo unde noi nu aveam intenția să înaintăm, să rezistăm cu strășnicie, așteptând să vedem cine se va vâgăi cel dintâi și în al doilea rând să atacăm pretutindeni unde atacul este necesar în orice împrejurări. Ţelul este nimicirea completă a brațului drept al acestui complot internațional al capitalismului, al plutocrației și al bolșevismului. Ne-am propus câteva țeluri și le voi arăta pe scurt pentru a face poporul german să înțeleagă ce s'a făcut în aceste luni. Primul țel a fost securitatea poziției noastre dominante în Marea Neagră și curățirea definitivă a peninsulei Crimeea și apoi încercuirea inamicului la Volkhov unde a fost nimic și capturat. Se ivea acum pe neașteptate o misiune nouă: pregătirea în vederea străpungerii spre Don. În vremea aeeasta inamicul hotărise să înceapă o ofensivă la Harkov, pentru prăbușirea întregului front dela Sud, care s'a terminat cu nimicirea a mai mult de 75 divizii rusești. Acum a început marea noastră ofensivă. Ținta era în primul rând de a-i lua inamicului ultimele regiuni producătoare de grâu, apoi cărbuni și în fine de a ne apropia de regiunile petrolifere.

După ce au fost enumerate toate celelalte țeluri care sunt tot atâtea victorii pe care cititorii noștri le cunosc, Fuehrerul a declarat că despre celelalte țeluri nu se poate ocupa, deoarece ele sunt urmărite în momentul de față.

În ultima parte a discursului Conducătorul Germaniei aduce omagii Italiei, cu care, cu toate speranțele dușmanilor de a putea rupe alianța actuală dintre ea și Germania, raporturile de prietenie s'au întărit și mai mult.

La această cruciadă a Europei, Fuehrerul a adus elogii în primul rând Românilor și apoi celorlalți aliați, Croați, Slovaci și Finlandezi, terminând acest pasagiu astfel: „Vedem în adevăr Europa unită, ca odinioară contra Hunilor și contra invaziilor mongole”. Un discurs fără reticențe, în care au fost așezate popoarele în ordinea importanței lor politice, dar mai ales în ordinea impusă de aportul militar pe care națiunile Europei sunt hotărâte să-l ducă cauzei adevărate și drepte...